

Gia đình với hoạt động hướng nghiệp cho học sinh trung học phổ thông trên địa bàn Trà Vinh

Nguyễn Thị Hồng Xoan

Khoa Xã hội học, Trường Đại học Khoa học xã hội và Nhân văn thành phố Hồ Chí Minh

Tóm tắt: Bài viết dựa trên số liệu từ đề tài nghiên cứu cấp tỉnh của tác giả về “Những vấn đề giáo dục - đào tạo nguồn nhân lực ở Trà Vinh hiện nay từ góc độ hướng nghiệp cho học sinh trung học phổ thông” được thực hiện vào năm 2014-2015 nhằm chỉ ra vai trò của gia đình trong việc định hướng, nghề nghiệp cho học sinh trung học phổ thông và qua đó phân tích các yếu tố tác động đến vai trò này. Cách hiểu về hướng nghiệp của phụ huynh trong gia đình tương đối phù hợp là định hướng cho học sinh chọn nghề phù hợp với sở thích, khả năng của học sinh kết hợp với khả năng kinh tế của gia đình và đáp ứng nhu cầu của xã hội. Tác giả cũng chỉ những khó khăn mà phụ huynh và gia đình gặp phải với trọng trách là người hiện đang chịu trách nhiệm chính trong hoạt động hướng nghiệp.

Từ khóa: Gia đình; Học sinh; Trung học phổ thông; Hướng nghiệp; Trà Vinh.

Một trong những yếu tố góp phần nâng cao chất lượng giáo dục cũng như tránh tình trạng lãng phí trong quá trình đào tạo nguồn nhân lực là công tác hướng nghiệp cho học sinh phổ thông trung học (PTTH) ở địa

phương. Thực tế cho thấy rằng công tác hướng nghiệp giúp cho học sinh có thể lựa chọn nghề nghiệp đúng đắn và hình thành ý chí nỗ lực phấn đấu để đạt mục tiêu về nghề nghiệp đã được định hướng khi còn ngồi trên ghế nhà trường. Hơn nữa, việc hướng nghiệp cho học sinh PTTH đòi hỏi sự tham gia của nhiều bên liên quan, trong đó gia đình đóng vai trò quan trọng. Sử dụng số liệu từ đề tài nghiên cứu cấp tỉnh của tác giả về “*Những vấn đề giáo dục – đào tạo nguồn nhân lực ở Trà Vinh hiện nay từ góc độ hướng nghiệp cho học sinh trung học phổ thông*” được thực hiện vào năm 2014-2015 với 305 học sinh, 300 giáo viên và 217 phụ huynh tại 08 huyện và 01 thành phố của tỉnh Trà Vinh (*), bài viết này tập trung phân tích vai trò của gia đình trong việc định hướng nghề nghiệp cho học sinh trung học phổ thông và qua đó phân tích các yếu tố tác động đến vai trò này.

1. Vai trò của gia đình trong việc định hướng nghề nghiệp cho học sinh trung học phổ thông

1.1. Cách hiểu của gia đình về vấn đề hướng nghiệp

Khi tìm hiểu kiến thức của gia đình về định hướng nghề nghiệp kết quả được thể hiện trong bảng 1, trong đó ý kiến cho rằng việc định hướng nghề nghiệp là giúp cho học sinh nhận ra khả năng của mình để chọn nghề phù hợp với bản thân đáp ứng nhu cầu xã hội được hơn một nửa phụ huynh đánh giá (58,6%).

Kết quả nghiên cứu định lượng cũng phù hợp với thông tin từ các cuộc thảo luận nhóm. Phụ huynh là nam trung niên cho rằng: “...*định hướng cho con cái của mình để sau này nó học hành thích hợp với điều kiện khả*

Bảng 1. Cách hiểu của phụ huynh về khái niệm hướng nghiệp

Cách hiểu khái niệm hướng nghiệp	Tỷ lệ % (N=217)
Làm cho học sinh nhận thấy khả năng, sở trường của mình cũng như nhu cầu lao động của xã hội để học sinh chọn nghề phù hợp.	32,3
Giúp học sinh lựa chọn nghề nghiệp đáp ứng các nhu cầu xã hội.	26,3
Giúp cho học sinh thấy những lợi thế sẵn có, những khả năng, sở trường của mình để có cách chọn nghề phù hợp.	17,1
Giúp cho học sinh chọn những nghề phù hợp với tâm – sinh lí của bản thân.	14,7
Không biết	16,6
Tôi không quan tâm	0,9
Khác	18

Bảng 2. Cách hiểu của phụ huynh về hoạt động hướng nghiệp

Hoạt động hướng nghiệp	Tỷ lệ % (N=217)
Nói chuyện giữa thầy cô/chuyên gia với học sinh	48,8
Học sinh đặt câu hỏi về nghề nghiệp/trường học và được giải đáp	25,3
Dạy nghề cho học sinh trong trường	25,8
Giới thiệu bằng hình ảnh	7,8
Phát tài liệu tham khảo	9,2
Dẫn học sinh đi thăm quan nhà máy/trường học	14,3
Được thực hành nghề nghiệp (làm sản phẩm/học tham dự tại nhà máy/trường học)	4,1
Khác	32,7

năng của nó, khả năng của gia đình và cái nhu cầu của xã hội”.

Về hoạt động hướng nghiệp, cách hiểu của phụ huynh là “*nói chuyện giữa thầy cô/chuyên gia với học sinh*” chiếm tỷ lệ nhiều nhất - 48,8%, 25,3% phụ huynh cho rằng nhà trường nên giải đáp về các câu hỏi của học sinh liên quan đến nghề nghiệp và 25,8% góp ý rằng nhà trường nên dạy nghề cho học sinh trong trường (Bảng 2). Có thể thấy phụ huynh chú trọng vào trách nhiệm của thầy cô/chuyên gia, cho rằng hướng nghiệp là hoạt động của nhà trường, và đại diện ở đây là giáo viên cần trao đổi với học sinh để giúp các em chọn nghề.

Mặc dù phụ huynh kỳ vọng rằng hoạt động hướng nghiệp chính nên tổ chức tại nhà trường nhưng điều đó không đồng nghĩa với việc gia đình sẽ đứng ngoài hoạt động này. Điều này thể hiện rõ trong quan niệm về trách nhiệm hướng nghiệp. Kết quả ở bảng 3 cho thấy mặc dù trách nhiệm của

Bảng 3. Trách nhiệm hướng nghiệp

Trách nhiệm hướng nghiệp	Tỷ lệ % (N=217)
Trung tâm hướng nghiệp	6,0
Chính quyền các cấp	6,0
Các tổ chức xã hội	10,1
Nhà trường	61,3
Gia đình	83,4
Khác	9,7

nhà trường vẫn được phụ huynh đánh giá cao (61,3%) nhưng trách nhiệm đốc thúc con em mình lớn hơn vẫn được coi thuộc về trách nhiệm của gia đình (83,4%).

Phụ huynh cho rằng do nhà trường phải lo hướng nghiệp cho rất nhiều học sinh nên có thể sẽ không sâu sát bằng gia đình.

"Nhà trường thì đâu phải mình em con chú đâu, vài trăm đứa cả ngàn đứa trong trường, nhà trường quan tâm mình cũng mừng mà biết có được vậy hôn. Nghề con mình có đúng hướng không... nhà trường mà định hướng đúng thì cha mẹ cũng tiếp sức để con mình thành công, còn nhà trường mà định hướng sai thì mình cho con mình theo ngành đó làm gì" (PVS PH5, Nam, 42 tuổi, buôn bán).

Thông tin phỏng vấn sâu giáo viên cũng cho thấy gia đình có trách nhiệm lớn nhất khi hướng nghiệp cho học sinh:

"Hướng nghiệp thì trước nhất là trách nhiệm của gia đình" (PVS GV1, Nam, 30 tuổi, giáo viên).

Ngoài ra, các em học sinh cũng đồng ý gia đình là yếu tố quan trọng nhất quyết định sự lựa chọn nghề nghiệp của các em:

"Những cái yếu tố đó là cái thứ nhất là do cái định hướng từ trước của gia đình, cái thứ hai là do đam mê của bản thân... Em nghĩ vai trò của gia đình đó là một yếu tố rất là quan trọng bởi vì gia đình người lớn thì người ta sẽ có cái nhìn khách quan về tình trạng học của chúng em. Hay là những thông tin nghề nghiệp mà gia đình đã nắm bắt được thì sẽ cho chúng em những định hướng đúng và chính xác nhất" (PVS HS1, Nữ, lớp 11).

Quan điểm nhấn mạnh gia đình đóng vai trò chủ đạo trong vấn đề hướng nghiệp cho học sinh này cũng được tác giả Tô Hạ Uyên (2010) và tác giả Ngô Minh Duy (2011) khẳng định trong công trình nghiên cứu của họ. Trong khi đó trách nhiệm của các trung tâm hướng nghiệp đang rất mờ nhạt theo nhận định của phụ huynh, 6,0%. Thiết nghĩ, cần phải đẩy mạnh vai trò trong công tác hướng nghiệp của trung tâm hướng nghiệp, nhằm giúp tăng cường sự hiệu quả trong hoạt động của trung tâm này.

1.2. Các nguồn cung cấp thông tin hướng nghiệp cho gia đình

Khi ý thức tốt vai trò quan trọng của mình trong việc định hướng nghề nghiệp cho con, phụ huynh thường chủ động tìm hiểu những thông tin liên quan đến hướng nghiệp để tư vấn cho con. Các nguồn cung cấp thông tin hướng nghiệp cho gia đình kết quả được thể hiện trong bảng 4.

Bảng 4. Nguồn thông tin mà phụ huynh tìm hiểu về hướng nghiệp

Nguồn thông tin	Tỷ lệ % (N=217)
Trao đổi với con	47,0
Trao đổi với giáo viên	20,3
Trao đổi với người thân, bạn bè	36,9
Tìm hiểu từ các cơ quan, tổ chức, đoàn thể	6,0
Tìm hiểu từ các phương tiện thông tin đại chúng	42,9
Khác	18,4

Nhìn chung, gia đình tin tưởng vào sự tự tìm hiểu của con em và để con em tự lựa chọn là chính (47%). Tham khảo thông tin qua các phương tiện thông tin đại chúng và người thân, bạn bè cũng được nhiều gia đình lựa chọn (42,9% và 36,9%). Nguồn thông tin từ việc “*Trao đổi với giáo viên*” chỉ chiếm 20,3%, phụ huynh không quan tâm lắm đến việc tham khảo với giáo viên để ghi nhận thông tin về hướng nghiệp cho con em mình.

1.3. Tiêu chí hướng nghiệp của phụ huynh cho con em

Vậy phụ huynh dựa vào những tiêu chí nào để hướng nghiệp cho học sinh? Thông qua kết quả khảo sát, các tiêu chí để phụ huynh định hướng nghề nghiệp cho học sinh như bảng 5.

Nhìn chung, phụ huynh đã có cái nhìn rất hợp lý để định hướng nghề nghiệp cho học sinh. Phụ huynh hướng nghiệp cho con dựa trên “*Sở thích của con em*” chiếm tỷ lệ cao nhất với 65,0%; tiêu chí thứ hai là “*Hợp với*

Bảng 5. Tiêu chí hướng nghiệp

Tiêu chí hướng nghiệp	Tỷ lệ % (N=217)
Sở thích của con em	65,0
Hợp với khả năng	55,3
Thu nhập cao	10,1
Mong muốn của gia đình	25,8
Điều kiện kinh tế gia đình	31,3
Dễ thăng tiến trong xã hội	10,1
Truyền thống gia đình	7,4
Khác	10,1

khả năng” của học sinh chiếm tỷ lệ 55,3%; tiêu chí thứ ba là “Điều kiện kinh tế gia đình” chiếm tỷ lệ 31,3%. Yếu tố về nghề nghiệp truyền thống chỉ chiếm 7,4% do đa số phụ huynh ở tỉnh Trà Vinh làm nông nghiệp là chính nên họ không muốn con mình theo nghề cha, mẹ. Một số gia đình có nghề truyền thống cũng không ép buộc con theo nghề, mà họ khuyến khích cho con theo nguyện vọng của con. Nghề truyền thống đa phần là nghề lao động chân tay, rất vất vả, vì vậy phụ huynh rất mong muốn con mình sẽ có một công việc nhẹ nhàng, và có một cuộc sống ổn định hơn. Phụ huynh đã có cái nhìn khách quan hơn, khi đưa yếu tố sở thích và khả năng của học sinh lên hàng đầu, sau đó là đến mong muốn và điều kiện kinh tế gia đình. Phụ huynh đã thể hiện sự tôn trọng sự lựa chọn của học sinh.

Như ban đầu, phụ huynh cho biết hướng nghiệp là định hướng nghề nghiệp cho con dựa trên sở thích, khả năng của con, khả năng kinh tế của gia đình, và nhu cầu xã hội (ở địa phương). Còn một số ý kiến khác tham gia thảo luận cho rằng các cơ sở để gia đình định hướng nghề nghiệp cho học sinh, thì có thêm tiêu chí nguồn người quen của phụ huynh, nghề có nhiều việc làm. Phụ huynh chú trọng tìm việc làm cho học sinh sau khi học sinh tốt nghiệp xong; vì vậy việc nhiều phụ huynh dựa trên nguồn lực người quen để dễ xin việc cho con cũng là điều dễ hiểu.

1.4. Thời điểm phụ huynh tư vấn cho con em

Kết quả khảo sát cho thấy phụ huynh cho rằng thời điểm trung học phổ thông là thời điểm tốt nhất để tiến hành hướng nghiệp cho con với 56,2% ý kiến đồng ý.

Năm lớp 10 được nhiều phụ huynh coi là thời điểm tốt nhất trong trung

Bảng 6. Thời điểm phụ huynh tư vấn, định hướng nghề nghiệp tương lai cho con

Thời điểm	Tỷ lệ %
Tiểu học	6,0
THCS	24,9
THPT	56,2
Khi tốt nghiệp THPT	2,3
Trong khi học Trung cấp, Cao đẳng, Đại học	
Khi nào con cần, con nói thì sẽ tư vấn cho con	6,5
Khác	4,1
Tổng	100%

Bảng 7. Người quan tâm hướng nghiệp cho học sinh

Người hướng nghiệp	Tỷ lệ % (N= 217)
Người cha	74,2
Người mẹ	76,5
Anh, chị, em của học sinh được hướng nghiệp	15,2
Người khác	4,6

học phổ thông để bắt đầu hướng nghiệp, vì khi đó học sinh mới biết khả năng và sở thích của mình, khi đó *“thì những cái năng khiếu của nó, những cái suy nghĩ nhận thức của nó mới rõ ràng hơn, thì nó cũng đủ cái cái trí để nó nghe sự hướng dẫn cần nhắc của mình”* (Thảo luận nhóm 4, PH nam, 54 tuổi, buôn bán).

Tóm lại, phụ huynh đã nhận thức được trách nhiệm quan trọng của mình trong việc hướng nghiệp cho con. Đồng thời, phụ huynh cũng nhận thức đúng đắn về khái niệm hướng nghiệp là định hướng học sinh chọn nghề phải phù hợp với sở thích, khả năng của học sinh, khả năng của gia đình, và nhu cầu của xã hội.

2. Hoạt động hướng nghiệp trong gia đình cho học sinh

2.1. Người tham gia hoạt động hướng nghiệp trong gia đình

Kết quả tìm hiểu về người đóng vai trò quan trọng trong hoạt động hướng nghiệp cho con em mình trong gia đình cho thấy cha và mẹ đều có vai trò quan trọng như nhau, cụ thể cha quan tâm chiếm tỷ lệ 74,2%, mẹ chiếm tỷ lệ 76,5%.

Ngoài cha mẹ, người định hướng nghề nghiệp cho con trong gia đình còn có họ hàng, người thân, chiếm 50,7%, quan tâm từ việc cung cấp thông tin cho phụ huynh đến việc trực tiếp hỗ trợ định hướng con em. Trong khi đó, mặc dù được kỳ vọng cao, nhưng ở hành vi thực tế thì thấy cô chỉ chiếm tỷ lệ khiêm tốn trong đánh giá của phụ huynh về việc định hướng nghề nghiệp cho học sinh (10,1%).

2.2. Mức độ tham gia định hướng nghề nghiệp

Kết quả khảo sát mức độ thường xuyên tham gia của phụ huynh đến các hoạt động hướng nghiệp cho học sinh được thể hiện ở bảng 8.

Có thể thấy phụ huynh *“Trao đổi với người khác về vấn đề định hướng nghề nghiệp cho con”* chỉ dừng ở mức độ thỉnh thoảng. Tuy nhiên, phụ

Bảng 8. Mức độ thường xuyên của phụ huynh đến việc hướng nghiệp cho học sinh

Các nhận định	Mức độ thường xuyên %				
	Không bao giờ	Hiếm khi	Thỉnh thoảng	Thường xuyên	Rất thường xuyên
Quan tâm đến việc lựa chọn ngành nghề của con	1,4	3,2	21,2	51,2	23,0
Trao đổi với người khác về vấn đề định hướng nghề nghiệp cho con	12,9	16,6	32,7	29,0	8,8
Theo dõi các chương trình hướng nghiệp qua phương tiện truyền thông	12,0	22,1	27,2	28,6	10,1
Thường xuyên tư vấn cho con về việc lựa chọn nghề nghiệp	5,5	12,9	25,3	41,0	15,2
Trao đổi về nguyện vọng lựa chọn nghề nghiệp với con	5,5	9,2	24,0	46,5	14,7
Quan tâm đến các vấn đề việc làm để định hướng cho con	6,0	8,8	25,3	39,6	20,3

huynh lại “Theo dõi các chương trình hướng nghiệp qua phương tiện truyền thông”, “Thường xuyên tư vấn cho con về việc lựa chọn nghề nghiệp”, và “Trao đổi về nguyện vọng lựa chọn nghề nghiệp với con” ở mức độ thường xuyên hơn. Việc phụ huynh “Quan tâm đến các vấn đề việc làm để định hướng cho con”, và “Quan tâm đến việc lựa chọn ngành nghề của con” ở mức độ thường xuyên là tín hiệu đáng mừng cho thấy phụ huynh rất tích cực quan tâm đến tương lai của con họ. Để việc quan tâm

Bảng 9. Những khó khăn mà phụ huynh gặp phải khi hướng nghiệp

Thời điểm	Tỷ lệ % (N=217)
Thiếu thông tin để định hướng	24,9
ý kiến trái chiều với con cái	9,7
Điều kiện kinh tế của gia đình	28,6
Không hiểu sở thích, khả năng của con	4,1
Hiểu con nhưng không biết cách hướng nghiệp	13,4
Không có khó khăn gì	36,4
Khác	13,8

và tư vấn đúng cách thì cần nhiều giải pháp nhằm mở rộng nguồn cung cấp thông tin và tăng cường mức độ trao đổi thông tin của phụ huynh về vấn đề hướng nghiệp.

2.3. Những khó khăn khi gia đình hướng nghiệp cho học sinh

Khi tìm hiểu về những khó khăn mà phụ huynh gặp phải trong quá trình hướng nghiệp cho con thì có đến hơn 60% phụ huynh cho rằng họ có gặp khó khăn và 36,4% phụ huynh cho rằng không có khó khăn gì gặp phải trong quá trình hướng nghiệp cho con.

Hoàn cảnh kinh tế gia đình tác động đến việc cha mẹ hướng con vào những ngành nghề mà gia đình đủ sức lo cho con em học.

"Thôi, cũng như là kiếm cái ngành nghề nào đó phù hợp, hợp với túi tiền của gia đình rồi ra mà có việc làm, chứ nghe người ta nói học đại học ra, cầm bằng đại học cũng không có việc làm, nếu vô được cái ngành gì cũng phải tốn tiền cả trăm, cả chục mới vô được, chị sợ quá (cười)" (PVS PH29, Nữ, 38 tuổi, nội trợ).

Người dân địa phương có đời sống tương đối vất vả, nên việc lựa chọn nghề nghiệp cho tương lai con họ cũng phụ thuộc rất nhiều vào điều kiện kinh tế gia đình. Vì vậy những gia đình khó khăn dù có muốn cho con mình học ngành nghề có thu nhập và uy tín xã hội cao cũng khó như ông cha ta thường nói "lực bất tòng tâm".

"Cô cũng nói là cái yếu tố khó khăn nhất là về tiền bạc mình lo không biết có đủ hay không thôi" (PVS PH16, Nữ, 44 tuổi, buôn bán).

Trong phỏng vấn sâu, giáo viên cho biết khó khăn mà gia đình gặp phải nhiều nhất khi hướng nghiệp cho con là điều kiện kinh tế của gia đình.

"Thì theo tôi nghĩ thì gia đình ảnh hưởng rất nhiều tới các em đấy vì thấy rằng kinh tế gia đình nó không được tốt thì các em đâu có thể chọn...thì nhiều khi có em thi đậu 2 trường đó ví dụ như trường Đại học Cần Thơ và Đại học Trà Vinh nhưng cuối cùng em này chọn trường Đại học Trà Vinh, tôi hỏi sao em lại chọn trường này thì em này nói là do gia đình bắt em chọn" (PVS GV25, Nam, 31 tuổi, giáo viên).

Đa phần gia đình tại địa phương có đời sống còn khó khăn vì vậy việc lo cho con học tập thì phải phụ thuộc rất nhiều vào điều kiện kinh tế của gia đình. Ngoài ra, điều kiện kinh tế gia đình không cho phép họ thực hiện những hoạt động hướng nghiệp cần đến tài chính như cho con tham dự các dịp tham quan các hội chợ về nghề nghiệp ở các thành phố lân cận. Điều này cũng được phản ánh bởi nhà trường về khó khăn họ gặp phải khi tổ

chức các hoạt động ngoại khóa ở ngoài địa bàn Trà Vinh khi có ít gia đình có điều kiện kinh tế cho con họ tham gia.

Ngoài yếu tố kinh tế thì trình độ học vấn hạn chế của cha mẹ là khó khăn tiếp theo. Trình độ học vấn thấp làm cho cha mẹ không biết cách tư vấn hướng nghiệp cho con, Khó khăn thứ 3 được phụ huynh đề cập là giới tính của học sinh cũng ảnh hưởng đến việc hướng nghiệp của phụ huynh.

"Hai mẹ con cũng ít được nói chuyện lắm. Con trai thì sống khép kín hơn con gái, ít tâm sự với mẹ với lại sợ mẹ buồn nhiều khi làm gì mà thấy không vừa lòng mẹ sợ mẹ buồn, thương mẹ lắm" (PVS PH 8, Nữ, 38 tuổi, làm việc trong bưu điện).

Phụ huynh cho rằng con trai khó tâm sự với mẹ, vì vậy việc hướng nghiệp cho con trai sẽ gặp khó khăn, vì con trai chỉ cố gắng làm những công việc mà mẹ yêu cầu, phù hợp với ý của phụ huynh. Ngoài ra, con gái cũng thích làm những việc đặc trưng dành cho con trai.

"Cháu nó tính nữ nhưng mà nó... thích cái ngành quân đội, nó thích cái gì hướng cho nó mạnh" (PVS PH 1, Nam, 48 tuổi, công chức).

Kết quả này tương đồng với nhận định của Nguyễn Thị Phương Huỳnh (2012) khi tác giả nhận định học sinh nam nữ có quan niệm khác nhau về nghề nghiệp.

Tóm lại kết quả nghiên cứu cho thấy mặc dù phụ huynh đã nhận ra vai trò của mình và đã quan tâm đến định hướng nghề nghiệp của con em mình nhưng do những khó khăn chủ quan và khách quan nhất định nên hoạt động hướng nghiệp trực tiếp cho con mình vẫn còn những hạn chế.

3. Kết luận

Qua phân tích gia đình với hoạt động hướng nghiệp của học sinh phổ thông trung học tại tỉnh Trà Vinh có thể thấy rằng, nhìn chung cách hiểu của phụ huynh về hướng nghiệp tương đối phù hợp là định hướng cho học sinh chọn nghề phù hợp với sở thích, khả năng của học sinh kết hợp với khả năng kinh tế của gia đình và đáp ứng nhu cầu của xã hội. Phụ huynh cho rằng hoạt động hướng nghiệp nên tập trung vào việc trao đổi giữa học sinh và thầy cô. Mặc dù nhà trường cung cấp thông tin chính thống về hướng nghiệp nhưng trách nhiệm chính đốc thúc con cái vẫn thuộc về gia đình. Nghề truyền thống gia đình không được phụ huynh lấy làm tiêu chí quan trọng trong việc hướng nghiệp cho con mà đa số muốn con thoát ly khỏi nghề gia đình đã làm bao lâu nay vì họ cho rằng nghề gia đình đang làm quá vất vả. Thời điểm hướng nghiệp tốt nhất mà phụ huynh xác định

là lớp 10. Đa phần phụ huynh mong muốn con họ lập nghiệp ở tại địa phương, đây là một tín hiệu tốt. Một số khó khăn mà phụ huynh cho rằng ảnh hưởng đến quá trình hướng nghiệp cho con là điều kiện kinh tế gia đình, trình độ của cha mẹ, và giới tính của học sinh. Phụ huynh thường xuyên theo dõi các chương trình hướng nghiệp qua phương tiện truyền thông để lấy thông tin tư vấn hướng nghiệp cho con. Mặc dù gia đình đã quan tâm đến nghề nghiệp tương lai của con cái nhưng vì những hạn chế nhất định nên hiệu quả còn khiêm tốn. Hơn nữa gia đình chưa đánh giá cao vai trò của nhà trường, các hoạt động kết hợp giữa gia đình với nhà trường hầu như chưa có. Ngoài ra vai trò của các tổ chức xã hội như các trung tâm hướng nghiệp cũng đang rất mờ nhạt vì vậy học sinh trong những gia đình khó khăn và cha mẹ hạn chế về trình độ rất khó có cơ hội định hướng nghề nghiệp phù hợp. Vì vậy giải pháp để nâng cao hiệu quả hướng nghiệp cho học sinh thì cần sự phối hợp chặt chẽ giữa ba môi trường gia đình nhà trường và xã hội mặc dù không mới nhưng cần hiệu đúng. ■

Chú thích

⁽¹⁾ Cuộc nghiên cứu về “*Những vấn đề giáo dục - đào tạo nguồn nhân lực ở Trà Vinh hiện nay từ góc độ hướng nghiệp cho học sinh trung học phổ thông*” do Khoa Xã hội học, Đại học Khoa học xã hội và Nhân văn, Đại học Quốc gia thành phố Hồ Chí Minh thực hiện năm 2014-2015 tại Trà Vinh.

Tài liệu trích dẫn

- Ngô Minh Duy. 2011. *Động cơ chọn nghề của học sinh lớp 12 tại một số trường ở thành phố Hồ Chí Minh*. Luận văn Thạc sĩ Tâm lý học, Trường Đại học Sư phạm thành phố Hồ Chí Minh.
- Nguyễn Thị Phương Huỳnh. 2012. *Xu hướng nghề nghiệp của học sinh trung học phổ thông trên địa bàn huyện Gò Công Tây, tỉnh Tiền Giang*. Khóa luận tốt nghiệp Đại học chuyên ngành Tâm lý học, Trường Đại học Sư phạm thành phố Hồ Chí Minh.
- Tô Hạ Uyên. 2010. *Thực trạng công tác quản lý hoạt động giáo dục hướng nghiệp tại một số trường trung học phổ thông ở quận Gò Vấp thành phố Hồ Chí Minh*. Luận văn Thạc sĩ Giáo dục học, Trường Đại học Sư phạm thành phố Hồ Chí Minh.